

מלוך יקירין ויהושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי הוד חי אביהצירא שליט"א

מִירֵדָה

חֲזֵרָה

חֲזֵרָה דְאִזְרֵייתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

ירידה לצורך עליה

יתברך ויורדת ומסתכלת היותה בחומר עכור, בכל נשימה מבקשת לצאת, אלא שרואה את יוצרה, שעם כל רוחניות קדושה הוא בעולם השפל שכבודו מלא עולם, חוזרת גם היא ומתנחמת ומתעכבת באדם].

וכיון שרצון ה' הוא שיעבדו אותו בניו בעולם הגשמי והשפלי, שבשל כך נבראה הנשמה עם צרכים גשמיים כדי שתצטרך להפסיק מדבקותה ולספק צרכי הגוף, ובכך שתעלה הגשמיות לבוראה תזכה להנות מזיו השכינה בלא בושה שיש לכל האוכל מדבר שאינו שאלו שמתבייש להסתכל בפני הנותן, אך כשהנשמה יורדת לעולם הזה ומסגלת תורה ומצוות זוכה בדיון לתענוג הנצחי באור פני מלך חיים, פיתך עשה ה' שיהיה אצל האדם זמני ירידה שבהם עוסק האדם בענינים חומריים כמו אכילה ושתיה ומשא ומתן וכדומה, ובאופן זה שבה הנשמה להיאחז בגשמיות הגוף ומתוך הגשמיות תאזור כוח לשוב ולעבוד את בוראה בהתעוררות מחודשת.

הסתלקות המוחין כדי לאזור כוחות מחודשים

דבר זה רמז בכתוב שלפנינו 'ויכל לדבר אתו ויעל אלקים מעל אברהם', דהיינו, לאחר תפילת אברהם הסתלק הקב"ה מעליו, והטעם הוא, כי היתה נפש אברהם כוספת ומשתוקקת להידבק ביוצרה, כמו שכתוב 'ויכל לדבר אתו', 'ויכל' לשון תשוקה כמו 'נכספה וגם כלתה נפשי' (תהלים פד א), וכדי שלא תכלה נפשו מרוב תשוקתה להידבק בעליונים, לכן 'ויעל אלהים מעל אברהם' להפסיקו מדביקותו, כדי שישוב לאזור כוח ויוכל להוסיף ולהתעלות בכוחות מחודשים.

והעצה לכך היא שבשעת הירידה יאזור חלציו לעסוק במצוות מעשיות, ובתיקון כלי המעשה יוסיף כוח לקבל הארות ומוחין חדשים כבתחילה, וזה שכתוב אחר כך אצל אברהם (בראשית יז כג) 'ויקח אברהם את ישמעאל בנו וגו' וימל את בשר ערלתם', שכיון שהסתלקו ממנו המוחין פנה לעסוק במצווה מעשית, ועל ידי כך זכה לתוספת הארה מחודשת כמו שכתוב בסמוך (שם יח א) 'וירא אליו ה' (אגרא דכלה לך ד"ה ויכל).

מגשמיות הגוף [כך כותב האלשיך הקדוש (ויקרא כו יא): בהזכיר מאמרם ז"ל במדרש תהלים (סב ט) שאמרו על 'כל הנשמה תהלל יה' (תהלים קנ ו), וז"ל: הנשמה שבאדם עולה ויורדת והיא מבקשת לצאת ממנו, והיאך היא עומדת בגופו, אלא הקדוש ברוך הוא כבודו מלא עולם, והיא באה לצאת ורואה את יוצרה וחוזרת לאחוריה. וכתבנו עליו כי כל דבר שואב מקורו, כדרך כל חלק אל הכל שהוא שורשו. על כן כשהנשמה עולה במחשבתה מהיכן היא שהיא חלקו

וְיָכַל לְדַבֵּר אֹתוֹ וַיַּעַל אֱלֹקִים מֵעַל אַבְרָהָם (יז כב). כל יהודי עובד ה' עובר בימי חייו ימי עליה וימי ירידה, וצריך להתחזק בדעתו ולדעת שלא מחמת פחיתותו יורד הוא ממדרגתו, אלא הענין הוא כמו שאמר הבעל שם טוב ע"ה, ידוע (זוהר רעיא מהימנא צו כט): כי נשמת ישראל חוצבה ממקום קדוש, ודרך כל דבר להימשך אחרי שורשו, וכך נמשכת הנשמה תמיד להידבק בעליונים, ואם תתמיד הנפש להשתוקק לדבקות בה' היא עלולה להיפרד לחלוטין

מִילְתָא דְפְלִיאָה

אמונה מסוגלת לבנים

וְהָאֵמֶן בְּה' וַיַּחֲשֶׁבֶהּ לֹו צְדָקָה (טו ו). האמונה בה' אינה באה לאדם בקלות, ונצרך יגיעה רבה כדי לקבוע את האמונה בקרבו, ורק מתוך יגיעה ומאמץ זוכים להחזיק באמונה, וזהו שאמרו חז"ל (מגילה ז) 'געתי ומצאתי - תאמין', כי רק המתייגע זוכה לבוא אל האמונה, אבל 'לא יגעתי ומצאתי - אל תאמין', כי אין האמונה דבר של מה בכך לזכות בו בלי יגיעה מרובה. ועל מציאה זו הבאה מתוך יגיעה נאמר באברהם אבינו ע"ה (נחמיה ט ח) 'ומצאת את לבבו נאמן לפניך', שמתוך יגיעתו של אברהם אבי המאמינים בה' נמצא לבבו נאמן לפני ה' יתברך, וכמו שהכתוב מעיד עליו 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה'.

האמונה הרי היא כעסק שמתייגע בו ונותן כל חושיו וכוחותיו להצלחתו וזהו גם הרמז בשאלה ששואלים כל אדם בבואו לעולם העליון 'נשאת ונתת באמונה' (שבת לא), ולכאורה הרי לא כל אדם עסקיו במשא ומתן, וכי אדם שאינו עוסק במסחר כלום לא יישאל 'נתת ונשאת באמונה'. אלא ששואלים כל אדם האם עסק והתייגע במידת האמונה כמו יגיעם של הסוחרים במשא ומתן, כי אין האמונה נרכשת בלב האדם אם אינו שם כל משאו ומתנו במידה זו כדרך הסוחרים המניחים כל חפצם ומוחם בעסקיהם. הדבר משול לכוס מים המצויה במקום קר, ואם יסיח האדם דעתו מן המים הרי במהרה יקפאו המים ויהפכו לקרח, כך גם ענין האמונה במעט היסח הדעת עלול להתקרר מאמונתו ולאבד אותה.

מעשה ביהודי שבא לפני הרה"ק רבי נחמן מברסלב ע"ה וביקש את ברכתו שיוכה לבנים, אמר לו רבי נחמן ע"ה תן צדקה ובכך תזכה להוושע בזרע של קיימא, השיב לו אותו יהודי בצער, גם פרנסתי אינה מצויה לי בריווח וקשה עלי להוסיף בנתינת צדקה, נענה רבי נחמן ואמר, אם כן ישועתך תבוא על ידי שתאמין בה' יתברך, כי אמונה יש בה מכת הצדקה כמו שכתוב 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה', ועוד ש'אמונה' בגימטריא 'בנים', וכח האמונה בה' ממשיך ישועה להיפקד בבנים.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

כח התפילה מהאבות הקדושים

נגיעה בדרכי האבות כמשל החשמל

כדי לשבר את האוון יש לפרש, שנגיעה זו היא כפי שרואים במערכת החשמל, שממקור החשמל ניתן לספק כח חשמל למדינות ואזורים שלמים, אך כל זה תלוי באותה נגיעה קטנה של חוטי החשמל שמתחברים זה עם זה, ובכך נעשים הם דרך להולכת החשמל ממערכת עצומה זו לכל מקום, ולולי נגיעה זו, לא יגיע חשמל לאותו מקום בית או מגדל.

ע"י הנגיעה זוכין להתקשר בדביקות העליונה של האבות

כן הדבר ממש בענייננו, האבות הקדושים עבדו את בוראם עבודה תמה והיו בטלים אליו ביטול מוחלט בבחינת מרכבה לשכינה, ונתנו כוח עצום זה לדורותיהם אחריהם, אך לנו נשאר לגרום במעשינו אותה הנגיעה, ובכך מתקשרים אנו לאבותינו הקדושים ולדביקות העצומה שליוותה אותם כל ימי חייהם. כדרך שאמרו בשם **הבעל שם טוב ע"ה** בדברי המשנה (אבות פ"ד מ"ב) 'מצוה גוררת מצוה ושכר מצוה מצוה', שכאשר אדם מקיים מצוה, זוכה על ידה להגיע לדביקות עליונה, ש'מצוה' מלשון צוותא וחיבור, שעיקר המצווה לבוא לדביקות בבורא וזוכים לכך ע"י קיום המצוות. ואף אנו נאמר, שכאשר האדם מצידו עושה את המוטל בתורה מצוות ומעשים טובים, מקשר עצמו ע"י פעולותיו לכח האבות המושרש בו.

ועל כך אמרו בספרי (ואתחנן לב) 'בכל לבבך' (דברים ו'ה) כנגד אברהם, 'ובכל נפשך' כנגד יצחק, 'ובכל מאודך' כנגד יעקב. שהשרישו בנו הכח למסור לבנו נפשנו ומאודנו לאהבת ה' יתברך שמו.

ע"י הרצון להידבק בדרכם זוכים ללכת בדרכם ולהצלה מהגלות ולגאולה השלימה

נסיים בלשון הזהב של **השפת אמת** (תרס"ד ד"ה במדרש ידוע) שהיה לנו למשיב נפש ולפקוח עינים לראות כמה כוחות נשגבים נמצאים בתוכנו ממש, כפי שהארכנו לעיל, וזה לשון קדשו: ואנחנו צריכים להיות בוחרים בדרכי אבותינו כמו שמבקשין 'אלקי אברהם אלקי יצחק', פירוש, שחפצין לקבל אלקותו יתברך שמו כפי הכנת אבותינו, ואז זכותם מסייע לנו לעבודת ה' יתברך, ולהצילנו בגלות, ולזכות לגאולה במהרה בימינו.

את ה' יתברך, וממשיכים זאת לכל העולם. וכפי שכתב בזה **השפת אמת** (תרל"ה ד"ה במדרש שמעי) כי אברהם אבינו חשב להטות כל הברואים אליו יתברך, אך ה' השיבו שרצונו שבני ישראל ישתעבדו אליו ועל ידם יטה כל העולם כולו למלכות ה' יתברך.

ובמקום אחר (תרל"ז ד"ה ואעשך) הוסיף לבאר את דברי הגמרא שפתחנו בהם, 'ואעשך לגוי גדול' זהו שאומרים 'אלוקי אברהם': שבני ישראל ממשיכין מלכותו יתברך עליהם בכח קבלת מלכות שמים של האבות וכו', כי אברהם אבינו ע"ה היה עובד לה' יתברך בכל כוחו, אשר כביכול לאין שיעור לשלם שכר, והיה זה השכר אשר כל עבודתו נתפשט בכל בני ישראל בניו לדורותיהם, וכל תנועה ועובדא שלו נעשה שורש לבניו בני ישראל. וזה שכתוב 'ואעשך לגוי גדול', שנתפשט כוחו לגוי גדול כנ"ל. כי הקדוש ברוך הוא משלם לכל בריה שכרו מה שחביב אצלו יותר. ובאברהם אבינו ע"ה היה זה שכר היותר חביב שיהיה ממנו גוי גדול אשר המה מיוחדים לעבודתו יתברך והיה זה שכרו, ע"כ דבריו המאירים.

נגיעה והתקשרות במעשי האבות

בידינו קיימים כוחות ועל ידם אפשר להגיע לרום המעלות ולקיים את כל העולם, אך כדי שנוזכה לכוחות שנתנו לנו אבותינו, יש לנו להידבק במעשיהם וללמוד מדרכיהם כאמרם ז"ל 'מעשיהם של אבות סימן ה' הוא לבנים', וכמו שבמעשיהם קיימו העולם כן אנו בני ישראל במעשינו הטובים הנעשים בדביקות למעשי אבותינו, מקיימים העולם, וממנו מתפשט לכל העולם כולו להטותו לשמים.

ידועים הם דברי התנא דבי אליהו (רבה פכ"ה) 'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב', וכבר האריכו בזה **תלמידי הבעל שם טוב ז"ע**, ואמרו 'מי פתי יוכל לדמות עצמו למעשי אבותינו', הכיצד מחויב אדם להשתוקק שיהיו מעשיו כמעשי האבות, הרי אין לנו השגה בגדלותם. רק 'יגיעו מעשי' פירושו מלשון 'נגיעה', שכאשר ישכיר מעשיו רעיוניו ולבו לשמו יתברך, יוכל להיות לו קשר ונגיעה כלשהי בדרכי אבותינו רגלי המרכבה. וממילא יתעורר בו הכח הטמון בו מהאבות הקדושים.

וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדְּלֶךָ שְׁמֶךָ (יב ב). דרשו בגמרא (פסחים קיז): 'ואעשך לגוי גדול' זהו שאומרים אלקי אברהם. 'ואברכך' זהו שאומרים אלקי יצחק. 'ואגדלה שמך' זהו שאומרים אלקי יעקב. שלכך אומר כל יהודי בתחילת תפילתו ג' פעמים בכל יום 'אלוקי אברהם' וכו', שכח הברכה מהאבות נמשך לדורותיהם אחריהם ומסייע לקבל תפילתם ברחמים. והרי תפילות אבות תיקנום, אברהם תיקן תפילת שחרית, יצחק תיקן תפילת מנחה, יעקב תיקן תפילת ערבית (ברכות כו), ובמשמעות התיבה 'תיקנו' נכלל גם שעשו מעשה בעצם התפילות, והיינו שנתנו כח שיתקבלו תפילות עם ישראל בכל הזמנים האלו.

האבות - יסוד קיומו של העולם

האבות הקדושים הם היסודות החזקים שעליהם ובזכותם העולם עומד, דאיתא במשנה (אבות פ"א מ"ב) 'על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים', ואמרו על כך בזוהר הקדוש (ספרי תורה ויצא קמו): 'שלושה אלו הם כנגד שלושת האבות, התורה דא יעקב, העבודה דא יצחק, גמילות חסדים דא אברהם, שלשה דברים אליו אינון סמכין עלאין'.

בדברי **התורת חיים** (ב"מ נט): מבואר, שדווקא נקט במשנה שלושה דברים, שאין דבר שיכול לעמוד בפחות משלוש רגלים, כמו האומן העושה מיטה כסא שולחן ומנורה, אינו עושה אותם בפחות משלוש רגלים, ובא שמעון הצדיק ללמדנו, ששלושת הדברים שהעולם עומד עליהם הם הקיום והיסוד לעולם ומלאו ומזה נשמע שהאבות שהם כנגד ג' אלו הדברים, הם היסוד שעליהם העולם מתקיים ולולי כוחם אינו יכול לעמוד.

תיקנו תפילה - יסוד הבריאה

יסוד זה נמצא בתפילה שתיקנו הם עצמם, שהתפילה היא היסוד עליו העולם עומד, ועל כך גם עבר אברהם אבינו עשרה ניסיונות (אבות פ"ה מ"ג), שבכל המצבים שהיה בהם, תמיד היה מתפלל שיצליח ה' דרכו, ובכך קישר לקב"ה את כל העולם וכל סוגי המצבים שעבר בניסיונותיו.

כוחם נמשך לדורות

והמשיכו כוחם לזרעם אחריהם - עם בני ישראל, שבני ישראל ממליכים עליהם

מכוחו של אברהם קיבלו ישראל את התורה

אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת, או לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה, שכן הכל תלוי בו. ו'מצוה אחת' הכונה למצות התורה, שעל ידי מצות לימוד תורה מכריע את כל העולם, כי לימוד התורה מאיר לכל המצוות כמו שנאמר (משלי ו כג) 'כי נר מצוה ותורה אור', שכן המצוה בלי תורה אינה יכולה להתקיים כמו שאמרנו (לעיל פ"ב מ"ה) 'ולא עם הארץ חסיד', כי קודם לקיום המצוה נדרש לעסוק בתורה כדי לדעת את ההלכה ואופן עשיית המצוה, ולכן כשמקיים מצות לימוד התורה מכריע את כל העולם לכף זכות שהיא המביאה בעקבותיה קיום כלל המצוות. נמצא אם כן כי 'מצוה אחת' שהיא מצות תלמוד תורה, היא זאת שבאמצעותה מתקיימת הבריאה, וכיון שכל הבריאה מקבלת כוחה מהאדם העוסק בתורה על כן 'כל העולם כדאי הוא לו'.

וכיון שהבריאה כולה תלויה באדם לפיכך יש באדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים כנגד תר"ג מצוות שיש בתורה, והנה בגמרא (מכות כג) מובא: דרש רבי שמלאי, שש מאות ושלוש עשרה מצוות נאמרו לו למשה, שלש מאות וששים וחמש לאוין כמנין ימות החמה, ומאתים וארבעים ושמונה עשה כנגד איבריו של אדם. אמר רב המנונא, מאי קרא, 'תורה צוה לנו משה מורשה' (דברים לג ד), 'תורה' בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי, אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום. הרי לנו מכך שהגמרא לומדת את ענין המצוות מהכתוב 'תורה צוה לנו משה', כי כלל המצוות הן הן התורה שצויה לנו משה, שהתורה והמצוות חד הם, והתורה היא המקיימת את כל העולם קטן של האדם, שהיא נמצאת בתוכו של האדם ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו שכנגד מצוות התורה.

וזה הקנין הנוסף 'אברהם קנין אחד', שמבריאת העולם תמיד היה צדיק שקיים את העולם על ידי התורה, עד שהגיע אברהם אבינו ע"ה שהוא כבר קיים כל התורה והמצוות, ובו התחדש הדבר שכל עצמותו היתה התורה שטבועה בדמו שהרי כל אבר ואבר היה מגלה לו מהי המצוה שכנגדו, ומכוחו של אברהם אבינו ע"ה קיבלו כל ישראל את התורה כדברי היעב"ץ: ואברהם השומר הראשון וממנו נשתלשלה כל האומה אשר קיימה התורה, ועד היום הזה ממש מקיימים ישראל את התורה מכוחו של אברהם אבינו ע"ה ובכך מתקיימת הבריאה על ידי כללות ישראל - 'ישראל קנין אחד', שמקיימים כל המצוות לקיים כל העולם כולו.

מכח בריאתו של האדם בכח התורה מגלה בכל העולם את החיות האלוקית

אמנם כל הבריאה נוצרה ונבראה בכח התורה, אבל האדם יותר מכל מחובר לתורה, שכן הוא מפעיל את כל העולם בכח התורה שלומד ועל ידו מתקיים העולם, ולפיכך האדם נקרא 'עולם קטן' (תנחומא פר' פקודי ג. תקו"ז תיקון ע קל): שגם הוא נברא בצלם אלקים של התורה כנרמז בפסוק (במדבר יט יד) 'זאת התורה אדם וגו', ומכיון שכח הפועל בנפעל (מורה נבוכים ח"ב פ"ד), נמצא שבכל דבר יש חיות מהחלק האלוהי ממעל שהושם בתוכה, ועל ידי כך ניתנת האפשרות לכל הברואים ולכל המקומות להתעלות למעלות עליונות ולהשיג יתרון האור מן החושך. ולכן 'כל העולם כדאי הוא לו' שכאשר עוסק בתורה לשמה מתרבה כח התורה ומגיע על ידו למחשכים ועומקים שבעולם הזה שהיו נפרדים עד עתה מהקדושה.

ולפיכך נברא האדם בערב שבת קודש והוא אחרון שנברא, כדי שכל מה שנברא בעולם יתן מכוחו לאדם וכך יהיה בו ממהותו ומכלליות כל העולם, ותהיה לו שייכות לכל העולם, ואזי על ידי התורה של האדם יכול לקיים את כל העולם כולו על ידי התורה שבה נברא העולם. לפיכך כשדרשו רבותינו ז"ל (ב"ר ח א, ויק"ר יד א) בפסוק (תהלים קלט ה) 'אחור וקדם צרתני' וגו' שהאדם נברא אחרון, ביארו כוונתם בספרים שבמעשה נברא האחרון, ואילו במחשבה היה הוא הראשון כמו שמוכח במדרש (ב"ר א ד) 'מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר', שהוא כולל הכל וממנו מתפשטת אלוהותו יתברך לכל הבריאה.

הדברים מקבלים משנה תוקף במאמרם ז"ל **בזוהר** (פר' אחרי עג) 'אורייתא קודשא בריך הוא וישראל חד', שהקשר שביניהם הוא המקיים את העולם, שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם על ידי התורה, וישראל מקיימים את העולם באמצעות התורה שבה צמצם ה' כוחו, נמצא שהתורה נותנת כח אלוהות מעצמותו יתברך לישראל.

מצות התורה מכריע את כל העולם לכף זכות

ולפיכך אמרו חז"ל (קידושין מ) עשה מצוה

ו'יברכהו ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קנה שמים וארץ' (יד. טו).

שנינו באבות (פ"ו, מ"ה) חמישה קניינים קנה הקב"ה בעולמו, וכו' תורה קניין אחד, שמים וארץ קניין אחד, אברהם קניין אחד, ישראל קניין אחד, בית-המקדש קניין אחד. וכו' אברהם קנין אחד, מנין, דכתיב (בראשית יד ט) 'ויברכהו ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים וארץ'.

חמשה קניינים אלו תלויים הם זה בזה, וכולם יחדיו הם שמקיימים הבריאה, וזה הביאור במשמעות 'קנין' כדברי החסיד **יעב"ץ ע"ה**: לשון קנין מורה על מי שחשק דבר מה וקנה אותו כאשר עם לבבו ושמח בו, וקנין ה' יתברך כשיצא לפועל מה שעלה במחשבתו.

ומבאר כי תכלית התורה כדי שיבואו ישראל ויקיימוה ותשכון השכינה בארץ, ומצד זה נקראו 'שמים וארץ קנין', והנה הם הכנה לשומרי התורה, ואברהם השומר הראשון וממנו נשתלשלה כל האומה אשר קיימה התורה. ואברהם אבינו ע"ה קנה שמים וארץ ביום שמרו את התורה, כי אלמלא הוא לא היה לקדוש ברוך הוא חלק בעולמו, ולזה יהיה קונה שמים וארץ חוזר לאברהם, והקונה שמים וארץ שנקראו קנין כל שכן שהוא עצמו ראוי להקרא קנין.

רצון ה' שידבקו בו ולכן צמצם אלהותו בתורה ובכך ברא העולם ומלואה

הם דברי הזוהר הקדוש (פר' תרומה קסא) 'אסתכל באורייתא וברא עלמא, שעצם העולם נברא בכח התורה שהיא סוד הצמצום, ולפיכך מה שאמר הכתוב (ירמיה לג כה) 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת', הכונה שבלא התורה לא היה יכול היה העולם להיבראות, כי גם לא הייתי שם בכלל שמים וארץ, כי רק על ידה היה שייך לברוא את העולם כאמרם 'אסתכל באורייתא וברא עלמא'. וכך כתוב **במאור עינים** (פר' בחוקות) שהיות ורצה הקדוש ברוך הוא שיוכלו הברואים להתדבק בו יתברך בכל חלקי הבריאה, ומאידיך הרי אי אפשר ליצור את הבריאה מעצמותו יתברך שהוא אור אין סוף בלי גבול ותכלית, שכן הנבראים הם בעלי גבול ותכלית ובאופן כזה לא יוכלו להתדבק בו, על כן צימצם הקדוש ברוך הוא את אלהותו בתורה, ואז ברא את הבריאה כולה על ידי התורה כדאיתא בזוהר 'אסתכל באורייתא וברא עלמא'.

יצא לאור ע"י מכון אור לישורים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישורים

